

Els que no vam anar a Bagdag

TOMÀS ALCOVERRO*

Recordo aquell vers que va escriure Miquel Barceló en una revista dels nostres anys d'estudiants, que deia quelcom així com "qui no forniqués a temps". Era un bonic i llarg poema d'amor del qual res més m'ha quedat a la memòria. "Qui no forniqués a temps" eren paraules que dolien prou a la nostra generació per a no oblidar-les. Molts anys després, ficat per vocació a corresponsal de premsa a l'Orient Mitjà, m'he sentit formant part d'aquest altre grup de periodistes als quals "no haver anat a Bagdag a temps" ens ha dolgut en l'ànima. Els que no vam anar a Bagdag durant la guerra, vam haver de passar de la frustració a la resignació, i quedar-nos concentrats a Amman on fins el darrer dia de la nostra estada, no vam abandonar del tot la il·lusió de guanyar l'anhelat visat iraquí.

8 Vint-i-un anys abans, vaig començar a Amman la meua aventura de corresponsal, quan pels carrerons dels turons de la ciutat (va haver-hi un temps que als jordans els agradava dir que la seva capital tenia tants "djebels" o "turons" com Roma) els palestins lluitaven amb els soldats del rei Hussein.

Vaig residir uns dies a l'"Intercontinental", que és un d'aquests hotels predestinats —com el de Teheran durant la "revolució islàmica" de l'imman Homeini— a ser base

**La Vanguardia*

dels corresponsals de premsa, no per casualitat, sinó perquè els d'aquesta xarxa acostumen a tenir un bon sistema de comunicacions i una previsor organització que permet assegurar en casos greus, en situacions límit, l'alimentació, a vegades durant setmanes i mesos, quan els restants establiments hotelers així com tota la població naufraguen amb els primers retalls que provoquen els desordres i les guerres civils. Vaig estar també en un altre hotelet, el "Shepherd", molt a prop del segon cercle o "glorieta" del "djebel" Amman, perquè me'l va recomanar llavors l'ambaixador Duran Loriga, ja que estava a prop de l'ambaixada d'Espanya. Durant la guerra del Golf em vaig refugiar també en el "Shepherd", fugint de la histèria dels clients de l'"Intercontinental". Quan em vaig instal·lar a l'hotelet no sabia que era el que freqüentaven els diplomàtics de la veïna ambaixada de l'Iraq.

En el petit restaurant de la planta baixa del "Shepherd", vaig invitar una tarda a Adnan, funcionari de l'ambaixada iraquiana. Home alt i desmanegat, amb una bufanda grisa sempre enrotllada al coll, que feia poc s'havia trobat a la cantonada amb la meva amiga Dominique Roch, una palestina que a Beirut va ser corresposal de "L'événement du jeudi" i que ara feia d'enviada especial a Orient Mitjà per algunes grans ràdios europees. Adnan s'ocupava del tràmit dels visats. Quan apareixia per l'"Intercontinental" se li enganxaven els corresponsals. Dominique, que intentava que li renovessin el visat per tornar a Bagdad, va ser sotmesa davant dels meus ulls a una molesta situació mentre preniem el te. Les nerviüdes i morenes mans d'Adnan acariciaven les d'ella. Vaig entendre que aquell home més tard es passaria per l'"Intercontinental". Dominique em va explicar que va haver d'absentar-se durant unes hores per tal de lliurar-se d'ell.

Els més vulgars tòpics de les històries sòrdides es complien al peu de la lletra aquells dies a Amman. Una altra nit, una periodista també palestina que viu a Beirut es va

acostar a la barra del bar on bevia Adnan i li va demanar pel visat. En ser preguntat sobre quan podia anar a buscar-lo, Adnan va contestar, mig borratxo, "després d'anar al llit amb mi". Un italià que acompanyava la palestina li va donar un cop de puny i aleshores es va encetar una trifulga al bar que va haver d'acudir la policia i endur-se Adnan i la noia per separat.

Mai es va verificar les remors insistents que una certa cadena de televisió havia pagat en va deu mil dòlars per obtenir el maleït visat. Cada divendres, quan es van reprendre els viatges de periodistes d'Amman a Bagdag, es frustraven les il·lusions de centenars de corresponsals.

La peregrinació a l'ambaixada d'Iraq, amb la seva porta imitant la restaurada porta de Babilònia, era el ritual de cada matí de molts periodistes.

L'ofici de corresposnal als països del Proper i Mitjà Orient té unes molt especials circumstàncies. Aquest és un món ple de fronteres, molt sovint infranquejables. Però no només ho són per als occidentals i, sobretot, per als periodistes; sinó per als propis fills d'aquelles terres. A Bagdag, durant la guerra, hi havia molt pocs corresponsals de diaris àrabs i només una dotzena d'iranians; no tan sols perquè la seva premsa sigui dèbil econòmicament, també perquè per ells traslladar-se d'un país a l'altre és una comesa prou difícil.

10

Vint-i-un anys abans, a Amman només hi havia un grapat de corresponsals espanyols, potser quatre o cinc durant les lluites de la "guerrilla urbana" dels palestins amb la "legió àrab" del rei Hussein que després van ser conegudes amb el nom de "Setembre Negre". Davant de la gran concentració de periodistes espanyols durant el mes de gener, un col·lega jordà em va preguntar "cóm és que hi ha tants periodistes espanyols cobrint aquesta guerra?". Jo li hagués pogut contestar que ara hi havia televisió privada, televisions autonòmiques, nous diaris, etc. Tan sols em

vaig limitar a dir-li: “és que Espanya és ara una nació rica”.

Al meu meu amic la resposta el va agafar de sorpresa. Al cap i al fi, compartíem un dinar en el petit i modest “Shepherd”. Per cert, que allí de res em va servir fer-me amb diplomàtics de l'ambaixada, uns iraquians de certa posició que cada matí sortien en cotxe cap al seu país. Jo he estat (que hi farem!) dels que no vam arribar a temps a Bagdag. ■